

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Qvæstio V. In Titulum V. De Magistris, Et Ne Aliquid Exigatur Pro Licentia
Docendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

ergo licitè vendi, ac emi potest jurisdictio Ecclesiastica, habens annexum jus percipiendi fructus temporales. Sed ad 1. solutio constat ex dictis supra: Ad 2. R. annatas non solvi *pro ipso titulo beneficii, aut jure percipiendi fructus*. 1. Quia si beneficium uno anno bis, aut sæpius vacet, & diversis conferatur, annata non nisi semel solvuntur. 2. Quia solum exiguntur tanquam pensio, vel subsidium charitativum,

quod etiam Episcopi licitè petunt; ac etiam in veteri testamento Sacerdotes licitè pendebant, Pontifici solvendo decimas decimarum. Denique Pontifex licite imponit beneficiis pensiones solvendas in alterius gratiam, cur non in commoditatem Camerae suæ Ministrorum, quibus eget ad Ecclesiæ Regimen, ut rectè observat Doctor Philippus Braun, ad Tit. 4. lib. 5. decretal.

QVÆSTIO V.

IN TITULUM V. DE MAGISTRIS, ET NE ALIQUID EXIGATUR PRO LICENTIA DOCENDI.

607

Et *Magistros* hic intelliguntur ii, quibus incumbit onus docendi, assignato ad hoc aliquo beneficio, loco salarii. Cœterum nomen *Magistro* in jure accipitur pro eo, cui præcipua cura alicujus incumbit, ut dicitur *L. cui præcipua*, ff. de Verborum significat. Sic, qui *militibus* præest, *Magister militum*; qui *Equitibus*, *Magister equitum* vocari solet, de quibus, V. potest Gothofred. ad *L. cui præcipua*. Pro cujus intelligentia notandum, jure antiquo in singulis Ecclesiis Cathedralibus constituendum fuisse Magistrum Grammatices, & in Metropolitana Magistrum Theologiæ; nunc jure Trid. etiam in Ecclesiis Cathedralibus, si civitas sit insignis, vel populosa; & in Collegiatis, existentibus in oppido aliquo insigni, etiam nullius Diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, Theologiæ lectorem, eique præbendam deputari debere, quandocumque (exceptâ causâ resignationis, aut cui aliud incompatible annexum non sit) primò vacabit; aut vacans, ad hunc finem, auctoritate Episcopi constitui possit, impostèrum dicenda *præbenda Theologalis*: His addidit Tridentinum sess. 7. de reform. c. 1. ut in Monasteriis quoque Monachorum, ubi commodè fieri potest, habeatur lectio Sacræ Scripturæ, & Abbates, in hoc negligentes, Episcopi locorum, tanquam sedis Apostolicæ delegati, opportunis me-

diis ad id compellant. Officium Theologi, in prædictis Ecclesiis sic constituendi, esse, Sacram Scripturam interpretari, & exponere, declaravit Congreg. Synodi apud Joannem Gallemart. n. 16. Fagnan. in c. 4. h. t. n. 29. ac sufficere, si legatur Theologia Scholastica: Quibus præmissis:

ARTICULUS I.

De Magistris.

Prima constitutio in c. *quoniam* 1. h. t. 608 habet, ut jam diximus, in qualibet Ecclesia Cathedrali, vel etiam Collegiata, si ad hoc sufficientes redditus habeat, providendum esse Magistro de una præbenda, *qui Clericos ejusdem Ecclesiæ, & pauperes Scholares*, Grammaticam *gratis* doceat. Sic Alexander III. in cit. c. *quoniam* h. t. ex quo colligitur, quod vi cit. c. 1. talis Magister non teneatur docere *gratis alterius Ecclesiæ Clericos*, nisi sint *pauperes*; hinc à divitibus alterius Ecclesiæ potest exigere Stipendium, qui pro talibus docendis præbendam non habet, ut patet ex textu in cit. c. *Quoniam* ibi, *qui Clericos ejusdem Ecclesiæ*. Sed notandum, quòd ea constitutio Alexandri III. in multis Ecclesiis non observata, denuo sub Innocentio III. (ut dicitur in c. *quia nonnulli* 4. h. t.) renovata, confirmata, & aucta fuerit, decernendo insuper; ut in Ecclesia Metropolitana etiam Theologiæ Magister constitueretur, qui sacerdotes, & *alios* in sacra pagina doceret, & in his præfer-

praesertim instrueret, quae ad curam animarum pertinent. Additum praeterea praecipuum, ut curetur ab eo, ad quem pertinet ejusmodi Magistrum constituere, vel eligere, ut illi assignentur proventus unius praebendae, quin propterea talis Magister electus, efficiatur Canonicus illius Ecclesiae.

609 Hanc constitutionem decretalem confirmavit Trid. sess. 5. de Reform. c. 1. & sess. 23. c. 18. quibusdam adhuc adjectis. Nam 1. Magister Grammaticae, de jure antiquo eligendus erat ab Episcopo *cum consensu Capituli* per c. *quia nonnulli* h. t. at juxta Trid. cit. c. 1. *cum consilio Capituli*; hoc autem Episcopus, etsi petere teneatur, non tamen tenetur sequi, juxta declar. Card. apud Fagnan. in c. *quia nonnulli* n. 16. Secundo, illa constitutio praecipit, *Clericos talis Ecclesiae*, in qua praebendam habet, & alios pauperes gratis doceri: Tridentinum autem dicit, qui *Clericos aliosq; Scholares pauperes* gratis doceat, indistincte. Tertio, constitutio vult in Ecclesiis Cathedr. & Colleg. constitui unum tantum Magistrum Grammaticae; in Metropolitanis vero, insuper etiam alium, Theologiae: Tridentinum autem in qualibet earum exigit Magistrum Theologiae unum tantum; & in defectum reddituum, vel paucorum discipulorum, saltem Grammaticum. Quarto, juxta illam constitutionem juris antiqui, assignandi erant redditus unius praebendae: In Tridentino autem non fit mentio praebendae; sed solum, mandatur, ut ei assignentur fructus beneficii simplicis; vel merces persolvatur condigna ex Episcopali, vel Capitulari mensa; vel alio nomine. Praeter haec addit Tridentinum, ut etiam in Monasteriis Monachorum, ubi commodè fieri potest, lectio Sacrae Scripturae habeatur, & si Praelati negligentes fuerint, Episcopi locorum, *ut delegari sedis Apostolicae*, ad id compellant; ac eandem lectionem haberi praecipit etiam in Conventibus aliorum Regularium, in quibus studia vigere possunt, ut in Gymnasiis.

610 Not. autem, in illis Ecclesiis, in quibus praebenda, praestimonium, seu aliud quovis nomine nuncupatum beneficium, pro lectoribus Sacrae Theol. deputatum, reperitur, vocari *praebendam Theologalem*, ac ejus provisionem, alteri, quam per se, vel alium idoneum, ad id munus praestandum, irritam, ac nullam esse. Not. 2.

Tom. V.

Lectorem Theologiae in dictis Ecclesiis non posse obtinere aliud beneficium, cum lectione incompatibile, ut not. Barbos. in cit. c. 1. Trident. n. 9. Et quamvis praebenda Theologica, secundum Canones, instituta sit pro Professore *Sacrae Scripturae*, satis fieri tamen, si legatur *Theologia Scholastica*, juxta Congr. Concilii apud Fagnan. cit. à n. 29. & Barbos. cit. n. 39. Not. 3. Ejusmodi Professore, vel lectorem praebendarium in dictis Ecclesiis, vocari ab aliis *Scholasticum* (olim etiam solitum appellari *Advocatum*, de quo in c. *de quibusdam*. dist. 37. & Trident. sess. 23. de Reform. c. 10.) cujus lectionis, vel doctrinae munus erat, Clericos inferiores tantum latino sermone, & alias artes, ac disciplinas docere; sic Pereyra in Elucidar. n. 273. Ejusmodi Professore, vel lectorem in Cathedralibus, habere *dignitatem*, vel saltem *Personatum*, docet Azor. p. 2. l. 3. c. 23. Et in quibusdam Ecclesiis, etiam esse alium, dignitate inferiorem illo, personatu tamen praeditum (qui dicitur *vice Scholasticus*) absentis Scholastici munus & officium exequetur solitum. Sic ille.

ARTICULUS II.

De Licentia docendi.

PER eam hic intelligitur facultas docendi ex jurisdictione, & officio, ut notat Vallengis h. t. n. 1. haec confertur in collatione Doctoratus. Soli enim Doctores *ex officio docere possunt*. Ejusmodi autem Doctoratus, est *dignitas*, & Doctor dicitur in dignitate constitutus, ut notat Barbos. in c. *quanto*, de Magistris; ubi sub poena excommunicationis, & privationis officii & *dignitatis* prohibetur, ne pecunia exigatur *pro licentia docendi*, etiamsi hoc habeat consuetudo: Sed, ut hoc rectè intelligatur, not. 1. non esse illicitum accipere stipendium pro docenda Theologia, sive Scholastica sive morali (quae scilicet pertinet ad casus conscientiae) sive positiva, seu explicativa Sacrae Scripturae. Nam actus docentis, nec ex se sunt spirituales; nec supponunt potestatem spirituales. Not. 2. Dare pro pecunia facultatem, seu licentiam docendi, non esse Simoniacum, nec illicitum, ex natura rei, quando talis licentia non est actus jurisdictionis spiritualis; quia tunc nec facultas docendi, nec licentia data ad actum est spiritualis.

R

Not.

612 Not. 3. *Dare talem licentiam*, quando est actus jurisdictionis spiritualis (ut est *constituere Theologum pro Ecclesiis supra dictis*, cui assignanda est præbenda Theologalis, à Superiore Ecclesiastico, quâ tali) illicitum esse; cum hoc prohibeatur in c. *Quantò* 3. h. t. ibi, *dignos animadversione censemus, qui nomen Magistri Scholarum, & dignitatem assumunt, & sine certo pretio Ecclesiasticis viris, docendi alios licentiam non impendant.* Not. 4. In Clement. 2. & final. h. t. statutum esse, ut ii, ad quos ex officio spectat, *conferre Magisterium*, seu gradum Doctoratus, prius à promovendo recipiant iuramentum, quòd in solemnitate, seu promotione sua, non exponent ultra summam trium millium Turonensium, hoc est, juxta computum gloss. hic, 250. aureorum, nisi sint altioris status, sed circa hoc raro est periculum, nisi forsan in casu, quo pecunia supplere debet *defectum scientia*. Cæterum hæc constitutio in pluribus locis, & Academiis est abolita, & usu non recepta.

ARTICULUS III.

De Privilegiis Magistrorum & Discipulorum.

613 **L**oquimur de privilegiis jure canonico in materia ipsius dispositioni subjecta, utriusque docentium, ac discipulorum parti concessa; quæ tamen tangunt solos Clericos. Circa hoc Tridentinum sess. 5. de Reform. c. 1. statuit, ac indulget, ut *Magistri docentes Sacram Scripturam (dum publice in Scholis docuerint) & Scholares (qui in ipsis student) privilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum suorum, in absentia, à jure communi concessis, plenè gaudeant, & fruantur.* Hoc privilegio etiam gaudent docentes Theologiam, vel jus Canonicum, ac in eo studentes. Sic Felinus in c. *super specula*. h. t. n. 2. cum communi. Imò etiam jure communi competit hoc privilegium docentibus, & studentibus *Juri Canonico*; cum sit pars scientiæ divini, ut dicitur c. *Qualiter* 24. de accusat. & sæpius appellatur *jus divinum*, ut in c. *Nimis* 30. de jure jurando c. 2. de privileg. in 6.

614 Not. autem 1. docentes, hoc privilegio gaudere, quàm diu docent; studentes autem solo quinquennio, ut dicitur in Trid. cit. ad hoc autem requiritur, ut frequentent in *studio generali*, vel celebri Universitatè. Garcia de beneficiis p. 3. c. 2. n. 55. ex declaratione Cardinalium inter-

pret. Trid. Et hoc procedit etiam, si docens non sit membrum talis Universitatis, modò doceat cum hujus, vel Collegii Doctorum licentia. Garcia n. 60.

Not. 2. Illud privilegium de percipiendis fructibus in absentia studiorum causâ, non extendi ad distributiones quotidianas, quando hæc distinctæ sunt à fructibus præbendæ. Si autem omnes, vel ferè omnes fructus in distributionibus consistant, illis absentibus duæ earum partes conceduntur; tertia retinet naturam distributionum, & accrescit præsentibus. Sic Fagnan. in c. *fin*. h. t. à n. 2.

His addenda videtur constitutio, seu 616 authentica Friderici Imperatoris, quæ intitulatur *Habita*. C. Ne filius pro Patre, quæ est 5. lib. 4. C. in tit. 13. & concernit omnes bonarum literarum Professores, & Studiosos, de qua Oldendorpius in tract. de Jure Singulari c. 10. Rebuff. l. 1. de privil. Scholasticorum &c. In ea porò Imperator statim in principio dicit, ea, quæ ibi statuit, habita super hoc diligenti inquisitione Episcoporum, Abbatum, Ducum, omnium Judicum, & aliorum Procerum Sacri sui palatii examinatione, *omnibus*, qui causa studiorum peregrinantur, *Scholaribus*, & maxime divinarum, atque sacrarum legum Professoribus, hoc suæ pietatis beneficium indulgere. Deinde, post insignes omnino laudes Professorum cum primis, tum etiam Scholarium ait: *Hæc igitur generali, & in perpetuum valitura lege decernimus, ut nullus de cætero tam audax inveniat, qui aliquam Scholaribus injuriam inferre præsumat; nec ob alterius cujuscunq; Provincia delictum, sive debitum (quod aliquando ex perversa consuetudine factum audivimus,) aliquod damnus eis inferat.* Secus autem agentibus statuit poenam his verbis: *Scituris hujusmodi sacræ constitutionis temporibus; & etiam ipsis locorum Rectoribus, qui hoc vindicare neglexerint, restitutionem rerum ablatarum ab omnibus exigendam in quadruplum: Notarij infamia eis ipso jure irroganda, dignitate sua se carituros in perpetuum.*

Deinde statuit Ordinem, si quid contra dictos privilegiatos emergat, his verbis: *Verum tamen, si litem eis quispiam super aliquo negotio movere voluerit, hujus rei optione datâ Scholaribus, eos coram domino, vel Magistro suo, vel ipsius Civitatis Episcopo (quibus hanc jurisdictionem dedimus) conveniat. Qui verò ad alium judicem eos trahere*
sentia.

contaverit (etiãsi causa iustissima fuerit) à tali conamine cadat. Hanc autem legem inter imperiales constitutiones, scilicet sub titulo: Ne filius pro Patre, &c. inferi iustissimus. Datum apud Roncalias, anno Domini MCLVIII. mense Novemb. Sic Imperator.

618 In hac Authentica plura in considerationem veniunt, 1. ea verba, nec ob alterius cuiuscunq; Provincia delictum, quod scilicet iure municipali aliquam in ea Provincia specialitatem, aut exceptionem habet. 2. Perversam vocari consuetudinem, quando titulo consuetudinis, quã passim utuntur quidam Iudices civitatum, aut territoriorum, ius jurisdictionis sibi in Studiosos arrogant, 3. quòd immunitatem Studiosorum lædentes, in quadruplum pro damno eis illato puniantur; ipso iure infames

fiant, & suã dignitate in perpetuum careant. 4. Quòd etiãsi alius iustissima fuerit, causã cadant, qui eis litem moverint super aliquo negotio, & coram alio Iudice, quã competente, nimirum Academia vel Gymnãsi, habentis privilegium instar Academia, convenerint; quale vi huius Authentica omnes Scholares habent, cum textus indefinitè loquatur. V. Layman in c. Cum olim. 6. De consuetud. n. 6. Ubi expressè habet, vi huius Authentica etiã in causis criminalibus Studiosos proprium Iudicem habere. Et Philippus Braun. l. 2. tit. 2. de foro compet. ob generalem prohibitionem in cit. Authen. Habita, expressè docet, quòd Studiosus alterius jurisdictionem in se prorogare non possit; quia Iudex non Academicus jurisdictionis Academicæ non est capax.

QVÆSTIO VI.

IN TITULUM VI. DE JUDÆIS ET SARACENIS, EORUMQUE SERVIS.

619 **H**ic Titulo agitur de duplici specie infidelitatis contra veram fidem Christi, quã, ut notat Vallensis h. t. n. r. in DEUM peccatur, malè colendo. Per infidelitatem hic non intelligimus eam, quæ opponitur fidei morali, quã quis præstat, quæ conformiter muneribus suis, vel promissis præstare debet; sed Catholica, per quam creditur, quidquid Romana Mater Ecclesia proponit omnibus fidelibus credendum, tanquam à DEO revelatum. Infidelitas sic accepta dividitur in Paganismum, Judaismum, & Hæresim. Paganismus est infidelitas, quã quis neutrum testamentum recognoscit, proindeque neque Judæorum, neque Christianorum scripturis assensum præbet. Pagani (qui olim ab Hebræis dicebantur gentes, modò à Christianis vocantur gentiles, & Ethnici) unde dicantur? multiplex est sententia. Philaster. lib. de hæres. cap. 3. Paganos dictos existimat à Pagano quodam huius nominis, filio Deucalionis, & Pyrrha; Isidorus lib. 8. Ethym. Tom. V.

cap. 10. dictos tradit ex Pagis Atheniensibus, ubi orti, delubra, & idola colebant. Beada hom. in Fer. 3. palm. existimat Paganos dictos esse à villis, quas Catini pagos dicunt: Quòd longe distent à cœlesti Civitate. Judaismus autem est infidelitas, quã quis affectus, contradicit fideli Christianæ, non sub nomine Christiano, & tanquam Christianus credens Christum venisse, sed sub nomine Judaico, & credens Christum nondum venisse, sed venturum, sicut ex veteri testamento credebatur. Hæresis vox græca est, quæ sonat sectionem, & deducitur à Verbo Hæreone, id est eligo: Eò quòd aliquam opinionem sectandam hæreticus eligat. 24. q. 3. cap. hæresis. Et quidem ab initio dicebatur hæresis, vel secta, quæcunque opinio, sive vera, sive falsa, quam quis in quacunque disciplina sequendam eligebat; imò Judæi Christianam Religionem vocabant hæresim, juxta illud Pauli. Act. 24. Secundum sectam, inquit, quam dicunt hæresim, sic deservio Patri, & DEO meo. Hodie verò ex usu Ecclesiæ, vox hæresis versatur solum in materia fidei, & solum accipitur in malam partem, pro electione

R 2

privatæ